

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr. 55. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septe-
man: joia si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 15/27 Iuliu 1865.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

„Siebenbürgen und die österreichische Regierung in den letzten vier Jahren“.

III.

(A se vedé nr. 41 si 50 din „T. R.“)

Cap. V. analizéza miscárenatiunale sasesci dintempulu mai nou.

Autorulu brosiurei dice: ca Sasi pána la inceputulu se-
culului presinte au avutu constitutiunea lor municipala — o
institutiune din evulu mediu, cu care-si poteau ei aperá liber-
tatea in contr'a tuturor atacurilor. Dara lipsindu natiunei
sasesci unu elementu tare si independente (cum aru fi o aris-
tocratia ruginita), Sasi au cadiutu jerfa burocratiei sele celei
impuse unilaterale din partea regimului, prin punctele regula-
tive dela a. 1805. Si asiá astadi factorulu principale alu Sa-
siloru e burocrati'a lor, pe candu ei aru trebui sa-si caute
mantiintia cu totulu in alti factori, — adeca aru trebui sa-si
caute tovaresi din acele natiuni ale tieriei, cari cá si Sasi au
de lipsa sa-si apere drepturile si pretensiunile cele eredité din
trecutu si eredité si pe viitoriu, cu cari singuri voru po'é
infrená elementele cele nóue (pe Románi), ce cerca a-si face
drumu peste ruinele trecutului. — Cu alte cuvinte: Sasi
sa innoiesca uniunea celoru trei natiuni de-
la 1437 in contr'a blastematiloru de Románi.

Dara — dorere! striga pamfletistulu — ca burocrati'a
sasa in locu sa-si aduca aminte de acésta deforintia conserva-
tiva a natiunei lor, ea si cauta mantiintia numai in regi-
mulu austriacu, esplotandu antipati'a acestuia in contr'a na-
tiunei magiaro-secuie.

Eata cum a purcesu burocrati'a sasa in asta privintia.

Dupa diu'a cea memorabila din 20 Octobre 1860 si in-
tre Sasi s'a stárnitu rivn'a cea nobila d'a se retrage iara in
melciulu vechiloru sele privilegie. Pentracea Baronulu Ke-
mény si Conte Miko au si mijlocitu ordini cátra Br. Salmen
sa restituie Saxenlandulu imbracatu si incaltiatu cum l'au a-
vutu inante de 1848.

Dara cum a resplatitu burocrati'a sasa marinitatii ari-
stocratice din Ardélu?

Asiá ca dens'a a aruncatu cu petri in contr'a celor'a ce
le-a datu páne.

De aci incolo — pamfletistulu nostru tine o eremiada cá-
tra Sasi, insirandu-le cu deameruntulu pecatele, — adeca cum
ei — in locu sa priimesca legile din 1848 — mai bucurosu s'au
alaturatu la diplom'a din 20 Octobre si patent'a de Februaru
— in locu sa restituie pe cuviosulu Verböczy dimpreuna cu
móstele aprobateloru si a statuteloru sasesci, au adoptatu mai
bine legile austriace; — in locu se restituie uniunea celoru
trei natiuni dela 1437. ei au asternutu Maiestatii Sele unu
planu, ca cum s'aru poté esecutá egal'a indreptatire a natiunei
románe, si alte asemenea bazonie. Cu unu cuventu — in
locu sa se impreune Sasi cu magiaro-secuie
s presugrumarea Romániloru, ei sa u into-
varasitu cu acestia, cá sa prapadesca pe Ma-
giari si Secui.

Dupa aceste discrimina rerum trece la cap. VI, ca sa
purece si miscárele natiunale intre Románi. Dlu
intre alte multe adeca dice: Candu s'a fostu desvol-
tatu sistem'a politico-natiunale a Ardélului cu trei natiuni si
patru confessiuni recepte, fii natiunei románe se bucurau totu
de acea libertate individuala, de care se bucurau si Un-
guri si Secui. Pentruca nobilulu románu era asemenea in-
dreptatitu, cá nobilulu magiaru si secuie, eara iobagiulu un-
guru asiá de neindreptatitu cá si celu románu, — de-si nu e
de negatu — dice elu — ca libertatii Romániloru i lipsea a-
celu centru politico-natiunale si religiosu, pe care lu aveau
celelalte natiuni, si ca sarcin'a iobagiei cadé pre tieranulu ro-
mánu mai apasatu cá pe celu magiaro-secuie. —

Pe candu asiadara — legile din 1848 au prochiamat
egal'a indreptatire a tuturor locuitoriloru tieriei, prin aceea s'a

datu si Románului totu, ce se poté dá unu cetatienu liberu de
statu. Reconósce insa, ca numai intr'o directiune nu s'a po-
tutu desvolta acésta egalitate de dreptu pentru Románi, si a-
cést'a privesce la punctulu limbéi.

Egalitatea de dreptu a limbéi — dice elu — nu se poté de-
negá nici Románului, numai aceea nu poté luá o dimensiune,
ce aru poté periclitá statulu. Intre mai multe limbi ale tie-
rei un'a trebuite sa aiba antaetate, a de ca sa fi a s t a p á n a.
Acésta antaetate nu se pote concede nici limbéi románe,
pentruca acésta limba e o limba prósta si neculta, dara nici
celei germane, pentruca ast'a e limb'a celei mai mici parti a
locuitoriloru tieriei, — ergo — si g i t u r — numai celei ma-
giare, pentruca acést'a e destulu de cultivata si o cunosce mai
totu omulu cultu din tieria.

Dupace asiadara prin legile din 1848 s'a fostu emun-
ciatu egal'a indreptatire peste totu, aru fi trebuitu sa ur-
meze numai aceea, cá despre o parte si Románi prin liber'a
loru activitate si sub garanti'a statului sa-si formeze acele cen-
tre natiunale si religiose, precum si tóte acele institutiuni a
libertatii individuali, care-i lipsea, iara despre alt'a, cá sa se
caseze totu deodata tóte acele prerogative natiunale si religiose,
ce impedeau desvoltarea libertatii individuali.

Asiadara — concludé elu — miscárele Romániloru dupa
intrarea in viatia a legiloru din 1848 aru fi trebuitu sa se
restringa numai la efeptuirea egalei indreptatiri a limbéi lor
atátu in vieti'a sociala privata cátu si in statu.

Mai multu nu poteau ei pretinde fára periclitarea statului.
Si totusi regimulu austriacu, in urm'a diplomei din 20 Oc-
tobre 1860, in locu sa sustina vechile institutiuni, si legi
a le tierri, au facutu si mai mari concessiuni Romániloru. Cu
acestea statulu e periclitatu, pentruca natiunea romána nu se
multiamesce nici cu atát'a, ei ea nutresce tendintie, ce mergu
si mai departe, si ca prin buitogatasiele demagogiloru ei au
si datu semne, ca Románi nu se voru odichni, pán' nu si
voru ajunge scopulu. Este invederatu — dice autorulu — ca
ultim'a loru tinta e d a c o - r o m á n i s m u l u.

Dupa desfiintierea dietei ungueresci agitafunile románe au
luatu o dimensiune si mai lata, ceace nici nu se potea altfelu
acceptá dela unu poporu rude si necioplitu cum e Románulu, si
dela unu regimu, care esplotéza asta circumstantia spre fe-
losulu seu.

Cesti din urma 15 ani au aflatu pe natiunea romána in
cea mai miserabila stare a culturei, pentruca ea d'abia numerá
la un'a pána la dóue sute de individi — capabili macaru de a
citi si scrie. De aceea tóta vieti'a politica a Romániloru se
manifestá numai in servilismulu capiloru ei bisericesci, si a vr'o
cátoru-va demagogi, ce conducu o masa primitiva de poporu
prin totu felulu de promissiuni comunistice. Si toti acesti fac-
tori n'aru fi potutu fi asiá de periculosi, fára conlucrarea re-
gimului.

Regimulu adeca a favoritu pre acesti factori prin aceea,
ca le-a datu o organizatiune, prin care ei sa devina in stare
de a poté ataca mai cu energia si efectu interesele publ-
politice. Elu se uitá odichnitu, pe candu Románi si formau
congrese, comitete, deputatiuni si adrese natiunale, si se bu-
cúra vediendu ca Románi si aróga o potestate revolutiuna-
ria spre a ataca unitatea si maiestatea statului.

Cá sa-si ajunga ultimulu loru scopu, demagogii románi
a pusú dóue lucruri in lucrare:

1) De a castigá in fapta cátu se poté mai
mare terenu politicu pentru natiunea romána;
2) De a-si castigá in diet'a Ardélului
cea mai possibila prevalentia, si asiá a-si
asigurá legal minte terrenulu elu ptatu.

Spre ajungerea punctului d'antáiu era de lipsa, ca prin
ordinaciuni mai inalte, sa se latisca intrebuintarea limbéi
romanesce in afacerile publice, iara oficiolatele sa se imple cu

amplioiati români. Déca acestea s'au potutu esoperá, apoi ei potura sperá si cefptuirea punctului alu II.

In alegerea mijlóceloru spre ajungerea scopului, ei nu trebuira sa fia pré eenscientiosi, nici de a se tiné de o logica mai strinsa. Ei in dieta, precum si in alte adunári publice, aci apelau la dreptulu ratiunei, aci la dreptulu istoricu. Astadi faceau din constitutiénea tieriei tabula rasa, mane se provocau iara la constitutiunea avitica. Acum luau cuventu pentru drepturi nationali, curendu dupa aceea pentru egalitatea individuala. Ei zugraveau starea cea apasata a poporului cu colori si mai negre, numai cá cu atát'a mai bine sa-si acopere nelegiurile. Ei se numeau amicii pácei si ordinii publice, si totusi nu se rusinau a resculá poporulu prin ideile loru cele comunistiche.

Int e argumentele mai desu usuate, dara si cele mai gre-tiöse ale demagogiloru români erau mai cu séma acelea, ca legile tieriei, prin urmare si cele din 1848, cari li-au datu libertatea, pentru ei de aceea nu suntu deobligatöie, pentru-ca s'au adusu fára conlucrarea loru. Asta asertiune a loru e cu atát'a mai vatamatöre, cu cátu elu—dice— a aretatu mai susu,— ca si nobilii români se reprezentau in tíera si in legislatiune, si ca petotindenea legile cele nóue se aducu in continuitate constitutiunale, altmíntrelea reformele in statu ori n'aru fi posibili, ori aru trebúi eluptate pe cale revolutiunaria.

In fine pamfletistulu nostru inchide cu Romanii, cá si cu Sasii, cu o filipica finala, condemnandu-le tóte lucráriile loru politice reasumte dela 20 Oct. 1860 incóce, si fränge bátiulu osindei inca odata asupra conlucseloru congressuali, asupra adresei nóstre cátra tronul, asupra ovatiuniloru ce a intempínatu deputatiunea Romána in Vienn'a, pána si asupra priimirei celei pré gratiöse. Pe urma mai trage si o paralela intre natiunea s'asa si romána, cari in interesele sele suntu un'a altei'a antipode, si se mira, cum totusi aceste dóue natiuni eterogene au potutu merge asiá mán'a'n mán'a spre stricarea connatiuniloru magiara si secuia. Apoi crede a fi aflatu caus'a naturale in burocratismulu ambelorú acelorú natiuni. —

In cap. VII. continua Doftorulu nostru de a anatemisá si procesur'a regimului fatia cu Sasii si Români.

Elu iérta regimului ori ce slabiciune omenésca, dara trebuie sa condamne acele mészuri ale acestui'a, ce nu se potú justificá nici prin rezultate, nici prin intieptiunea politica.

Ce se atinge de Sasi, elu nu se póte impacá cu aceea, ca regimulu a umplutu tíer'a cu amplioiati sasi, ca a introdusu limb'a germána prin tóte oficiele, ca a concentratu tóte dicasteriele la Sabiiu, ca a concesu Sasiloru sa priimésca iara legile austriace etc. etc.

E ara cu privire la Români repetindu din nou calumniele de susu, dice: ca regimulu a deschisu o pórtá largá pentru toti buchiarii români cei setosi de slujbe, si ca a aplicatu pe totu graniceriulu, ce putea macaru numai ceva ceva ceti si seria germanesce, ca cu astfelu de amplioiati a introdusu o administratiune si justitia nelegale, stupida, partisana, etc. si ca a ingaduitu Romániloru a-si formá organe proprie, adeca congrese, comitete, deputatiuni etc. ce conturba legea si constitutiunea.

Elu — legislatorulu din brosiur'a nóstra — nu denéga ca legile din 1848 a intardiatu dea regulá si libertatea nationale a Romániloru (sa nu uitámu ca mai susu dicea ca numai cea individuala le compete.), dar elu e de parere, ca aceste tóte s'aru fi potutu regulá mai bine (pentru elu) pe calea legislativa constitutiunale, decátu pe calea octroismului.

Regimulu nu s'a indestulitu numai de a calcá legalitatea, dara elu totu deodata a latitu si cámpulu usuárei de drepturi politice pentru natiunea romána peste marginile dreptului si a cuviintii. In fruntea posturiloru celorú mai insemnate a pusú regimulu mai multi individi români, cari nu posedu nice destula cultura spirituale, nice trebuintiösele facultáti morali. Regimulu apoi a ingaduitu, cá sub scutulú astorufelu de amplioiati români, poporulu celu selbaticu sa comita cele mai grosolane escese si conturbári in possessiune, fára de nice o frica de pedépsa. Adeveratu — dice elu —, ca si la alte nationalitáti se intempla escese, dara ideile cele comunistiche nice la unu poporu nu a prinsu asiá de afunde radacini cá la Români, incependu dela celu de pre urma bordeiu, pána in burourile celorú mai inalti functiunari. —

Regimulu potú deobligá pe burocratii sasi si pe demagogii români numai cu aceea, ca le promise pe contulu statului si pe daun'a celorlalte dóue natiuni (magiara-secuie) concessiuni esagerate, si stirnira in ei astfelu de dorintie si pretensiuni, pe care nu le va poté implini nice odata, astfelu de procesura a regimului o dechiara intieptulu nostru autoru, nunumai de gresita, dara si periculósa, pentruca nu le-a marginitu, si stirnitu astfelu de appetite si la alte nationalitáti din

monarchia, de es. la Italieni in Tirolu, la Slaveni in Litorale, la Poloni in Galiti'a, Slovaci in Moravi'a etc. etc. — esempla trahunt. —

Déca regimulu aru fi cumpanitu tóte aceste momente cu sânge rece, atunceá elu n'aru fi imbarbatatu poftele Romániloru din Ungari'a si Ardélú, si n'aru fi pusú la cosca cele mai momentöse interese de statu pentru nisce folóse momentane.

In cap. urmatöre trece dascalulu nostru la trebile dietale ardelenesce, pe care eu in unulu din numerii viitori le voia infacisiá publicului románu, asiá dupa cum elu le-a vediutu prin ochialarii sei cei minunati. —

Dupa unu telegramu a „Herm. Ztg.“ de eri s'au cetitu Marti hárthi'a privitóre la incheierea sesiunei presente a senatului imp. si in cas'a magnatiloru. „Wiener Zeitung“ de Marti aduce si biletulu de mán'a imparatescu, atingatoriu de primit'a dimissiune a Inaltiei Sele Archid. Rainer de cátra Maiestatea Sea c. r. apost. Incheierea solemná a senatului imperialu se va intemplá astadi prin Inaltia Sea Archiducele Ludovicu Victoru.

In 17/5 l. c. P. Protopresbiteru alu Brasiovului, Archimandritulu Ioan P o p a s u au fostu priimitu de Maiestatea Sea c. r. apostolica, spre a-si esprimá multiamit'a pentru denumirea sea de Episcopu románu gr. or. alu Caransebesiulu. Nou denumitulú Episcopu inca in diu'a aceea au fostu priimitu de ministrii, de cancelariulu Ungariei de Mailátu si de vice-cancelariulu Ardélului bar. de Reichenstein.

Maiest. Sea c. r. apostolica s'au induratu prea gratiosu a emite urmatoriulu p. n. biletu cátra contele Mauritiu Pálffy loc. de mares. campestru si locutiitoriu alu regatului Ungariei:

Iubite conte Pálffy! Dispendiendu-te cu gratia de postulu de locutiitoriu alu Meu in regatulu Ungari'a si retienendu-Mi reaplicarea Dtale in armat'a, Me aflu indemnatu, ca nou semnu alu depliei Mele multiamiri de bunele servitii, documentale cu rávn'a, cátu ai fostu in acelu postu: ati dá, fára taxa, crucea cea mare a ordinului Meu Leopoldinu cu decoratiunea militara a crucei ca valeresci.

Laxenburg 18. Iuliu 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Dupa unu telegramu a lui „Herm. Ztg.“ etc. de Marti aflámu ca Lunea trecuta dupa ce s'a terminatu ordinea dilei in cas'a ablegatiloru senatului imperialu, presedintele cetesce o hárthia a presidului ministerialu, prin carea comunica casei, ca Joi in 27/5 l. c. va urmá incheierea solemná a sesiunei dupa tóte modalitáti, ca si in trecutu. Cas'a decide a nu mai tiné siedintie. Protobera multiamesce presiedintelui casei; de Hasner multiamesce casei pentru spriginulu ce l'au manifestatu, face o reprivire asup'r'a lucráriloru din sesiunea acést'a, si-si esprimá dorintia, ca constitutiunea sub scutulú providentialu si imperatescu sa se desvólte si mai departe. Dupa aceea unu vivat intreitú Imperatului! —

S a b i i u in 14 Iuliu 1865. Dupacum'audímu, si dupa sciri, ce ne vinu deadreptulu, s'au intemplatu mai multe nenorociei cauzate prin focu. Asiá la Zizinu unde s'a causatu din o puscatura nesocotita; la Sacadate din fulgeru; iara la Oprea si Strez'a Cartisior'a, de unde avemú si o trista corespundintia facendu copii focu in o siura. Spatiulu nu ne iarta de astadata a publicá corespundintia in estinderea ei si asiá spunemu numai ca flacárle au mistuitu vre-o 170 de case si 200 de siuri. Miseri'a bietiloru nenorociti e mare si ajutoriulu grabnicu de lipsa!

C s e r n e g y h á z lângá Timisior'a in 29 Iuniu 1865. Dlu Prot. Districtualu Meletie Dragiciu facú o provocare oficiósa preotimei parochiale, cá sa faca consemnare despre poporulu socotitu serbescu din comun'a nóstra, in urm'a cárei ca sa póta on. Consistoriu a re'npartí specele Congressului serbescu din Carlovetiú. Insa poporulu neinvoindu-se a luá parte la consemnare, preotimea locala au luatú protocolu si in 6 Iuniu a. c. l'au si substernutu on. Consistoriu. Deci cá on. publicu cititoriu sa póta mai bine judecá, cum ierarchi'a serbésca de unu seculu si jumetate intieptiesce (?Red.) s'au nevoitu prin suprematia bisericesca a impune limb'a serbésca in scóle si biserici (din seculi au calculatu si au sciutu, ca va sa fia odata totala despartire de ierarchi'a serbésca); cum pre toti acei'a, cáror'a li s'au impusu limb'a serbésca in scóla si biserica voiesce a-i trage cátra natiunea serbésca si in Congressulu serbescu ai socoti de Serbi; insa cum de alta parte poporulu fiindu luminatu prin inteligintia sea romána, tocm'a acum'a candu aru fi mai de lipsa ierarchiei serbesci de densulu, ei respunde cu „nu ve cunóscemu“: ne vedemu constrinsi a dá publicitáti mai josú aretat'a relatiá si protocolu. N. M.

Nr. 39.

Onoratu Consistoriu!

La 'nticlesulu ordinaciunei consistoriale din 1 Maiu Nr. 241. precum si a provocárei D. Protopr. district. Meletie

Bregiciu, din 10 Maiu a. c. Nr. 112, subscris'a preotime parochiala din Csernegyház si tine de mare onore de-a poté incunoscintia pre on. Consistoriu din Timisiór'a: cumca dupa priimirea acelor'a indata Joi in 13-a a. l. adunatu fiindu poporul in biserica, inca sub domnedieése'a Liturghia de pe amvonu, acea ordinaciune Consistoriala, si provocare a D. Prot. preotulu Nicolae Murariu, rar, si cu intiesu au cetit'o si publicat'o, fara de a se face vreunu sgomotu. Dupa aceea din partea pomenitului preotu, poporul carele cu atentiare au ascultat, s'au indrumatu la cas'a comunala pentru consemnarea acelor'a contribuenti si atarnatori socotiti, de natiunea si ierarchia serbesca, ca dupa aceea se póta on. Consist. dupa case, seu capete a re'nparti spessele Congressului serbesca. Insa poporul adunatu, la acea provocare nevrendu a luá parte la consemnare, preotimea locala s'au vediatu silita a luá protocolu cu densii adunandu-i la cas'a comunala, si pre acelu protocolu, pre carele aici sub % alaturatu, cu umiliatia lu tramite autenticatu, on. Consistoriu spre mai departe oficiosa pertractare si tramitere la Scaunulu patriarsiescu din Carlovitiu. Csernegyház in 6 Iuniu 1865. Ai on. Consist. preamiliti Marcu Popoviciu m. p. parochu, Nicolae Murariu m. p. parochu român.

Protocolu

despre siedinti'a Comitetului comunalu tinuta in 30 Maiu 1865. din partea corpului preotiescu si a magistratului comunalu representativu din Csernegyház sub presidinti'a D. Marco Popoviciu parochu român, si in presentia on. jude Per'a Gyurkin, Vasza Zsikin Casieru, Ilia Golub, Efremu Paichinu jurati si a on. d. Franciscu Mag'a notariu comunalu prin Nicolae Murariu parochu român.

Nr. I. Dupa ce mainainte din demandaciunea judelui comunalu Per'a Gyurkin totu poporul fara de osehire au fostu presentatu in cas'a comunala, on. d. parochu cá presied. de nou a facutu cunoscutu poporului intiesulu ordinaciunei Consist. dupa acea le-au spusu, ca numai acei'a cari se socotescu a fi Serbi au dreptu a luá parte la consemnare, fiindea de Români susu laudat'a Ordinaciune Consist. nu se atinge: apoi iau invitatu a luá parte unulu dupa altulu la consemnare; la care poporul nici cum nu s'au invoitu a se conscribá, ci eata ce respunsu din partea poporului socotitu Serbu s'au datu— asiá precum urméza:

Noi numai din traditiune si din obiceiú ne tinemu a fi Serbi, dara nu ca dóra noi amu fi adevratu din sânge serbescu nascuti, fiindea noi din vechime ne-amu pomenitu totu cu preoti români in sa fiindu ei subt Episcopi totu Serbi au introdusu limb'a serbesca in scóla si in biserica, si la acést'a din urma si astadi din partea preotiloru aflámu mangaiere cu dumnedieése'a slujba: dar noi nici acést'a nu potemu tagadu, ca dóra noi din vechime ni-amu nascutu din parinti din cari s'au tat'a au fostu Serbu si mam'a româna, s'au din contra, ca au fostu tat'a Românú si mam'a Serba, destulu ca noi iubimu limb'a si sfant'a slujba romanéseca si serbesca, macaru ca pre acést'a din urma putini o pricepemu, dara de a o vorbi bine nu e vorba: de unde urmédia, ca fiindu noi mai multu Români si si din sânge romanescu mestecatu, nici intr'unu modu nu ne potemu desparti de neamurile si fratii nostri Români, cá de cei de unu sânge cu noi, ci voimu cá precum pâna acum'a amu fostu; asiá si de acum inainte voimu a fi unu poporu intr'unu trupu si nedespartitu. —

Dar aceea ce noi amu intiesu din Jurnalulu serbescu „Napredack“ cumca onor. Congrssu serbescu adunatu in Carlovitiu in 25 Ian. (6 Fabr.) au alesu terminulu, cá o parte a poporului socotitu serbescu (din Comun'a Csernegyházului sa fia supusa parochului serbescu din Fabriculu Timisiórei precum vedemu si din ordinaciunea Consistoriala, ca suntemu provocati la contribuirea speseloru a Congressului Serbescu din Carlovitiu. noi acum vedemu, ca tóte acestea s'au facutu fara de a ne fi intrebatu mai inainte cine-va pre noi, de ce parere si partida natiunala suntemu, ci s'au lucratu de noi fara de noi. —

Dreptu acea; noi protestámu in contr'a decissiunei Congressului serbescu de noi atingatóre, fiindea noi nu priimimu acea despartire dela preotii nostri din Csernegyház, nici voimu a parasí biserica, pre carea parintii nostri si noi dinpreuna cu fratii Români cu mari jertfe amu zidit'o, — s'au edificat'o. —

Nu cúnóstemu alipitur'a si adaugatur'a nóstra, dar nici supunerea la parochulu serbescu din Fabriculu Timisiórei, dar cu atát'a mai putinu contribuirea la spesele Congressului serbescu, — din Carlovitiu. —

Ci noi serbatoresce ne dechiarámu, fiindu la o intielegere cu fratii nostri Români, — ca Comun'a nóstra, biserica, preotii si totu poporul ne vomu tiné si alcatui la acea ierarchia, si la acelu Episcopu, de care se va tiné comunele din juru, precum Girod'a, Remetea, Ianov'a, Muraniu, Secsáni Zsadány si cele de dincolo de Timisiór'a Comune romansci. —

Si asiá acestu protocolu parte cu propri'a subscriere,

parte cu punerea crucei la numele nostru in fati'a onoratului Comitetu intárimu, s'onoratului Consistoriu spre oficiós'a pertractare si spedare la scaunulu patriarsiescu din Carlovitiu cu umiliatia i tramitemu din Csernegyház Sig. ut supra.

(L. S.) Marcu Popoviciu m. p. parochu presiedinte. prin Nicolae Murariu m. p. Parochu.

(L. S.) Per'a Gyurkin m. p. Jude comunalu, Vesza Zsikin m. p. Casieru, Iefremu Peikin m. p. Ilia Golub Jurati, Franciscu Mag'a Notariu Comunalu si subscriitoriu numeloru.

Vasz'a Zsidinu m. p. Iov'a Iovinu m. p. Isiv'a Vaszin m. p. Adamu Zsidinu m. p. Fosch'a Isidinu m. p. Nici'a Netriuu m. p. Damianu Zsikin Ilia Golub. Tom'a Gyurkinu. Gyir'a Gyudinu. Vasz'a Isidinu bun. Isiv'a Iovinu Traila Risula, Tot'a Urdinu si alti.

Franciscu Mag'a m. p. notariu, cá subscr. numeloru.

Principatele române unite.

Dupa foile vienesse, principele Cuz'a aru fi incunoscintiatu prin o nota a ministeriului seu de esterne pre puterile garantí despre adoptiunea fiului seu Alessandru; pe Pórt'a inse aru fi incunoscintiat'o despre acést'a prin o autografia adressata marelui veziru. Pre lánge actele notifiatóre se dice, ca s'au adusu si documentulu de adoptiune, vidimatu de Metropolitu si de ministeriu. Totu acele foi inse denéga cu totulu realitatea scirei de mai susu, si arata starea principelui si a principateloru ca cea mai critica. Partid'a boieréseca, se dice acolo, care e nemultiamita cu starea lucrurilor de fatia, agita pe sub mána pentru resturnarea principelui Cuz'a in favórea unui principe strainu, seu déca din respectu cátra inall'a Pórt'a acést'a nu s'aru poté realisá, — in favórea duoru principi, dupa cum au fostu mai inainte.

Cumca lucrurile nu suntu tocma asiá de negre, precumu le descriu foile nemtiesci ne dovedesce scirea, ca principele Cuz'a au plecatu la bái, concrediendu ministeiului guvernulu pe cátu tempu va absentá cu adaugerea, ca acele agende care lu privescu pe densulu, se i se substérna la reintórcere. — Inainte de plecare principele emite o prochiatiune cátra poporu in termini fórté parintiesci.

Prospectu politicu.

Inlauntrulu monarchiei nóstre viéti'a politica de astadata e fórté fructifera. Demissionári, denumiri, proiecte, presupuneri proorocii chiaru s. a. de felulu acestor'a din destule. Cu tóte acestea senatululu imperialu si-au continuatu lucrárilé seles si vedemu ca si gratuléza — in contr'a atátoru páneri indoitóre despre continuitatea lui, — viéti'a indelungata. Definitivu nu potemu sa vorbimu nimic'a despre situatiunea interna, cu atát'a mai vertosu cu cátu inca nu avemu nici list'a completa a nolui ministeriu, nici program'a aceluasi.

Ne intórcemu dara privirea asupr'a celoru ce se intempla in afara, si ne oprimu mai intáiu la multu pomenit'a cestiune inca nedeslegata a Schleswig-Holstein-ulti, carea se vede a fi devenitu mărulu de cërta intre Austri'a si Prussi'a. Cesta din urma — lucru cunoscutu acum — vrea sa fia singur'a posesora acestoru ducate. Dupa ce in sa pe cale diplomatica nu i-ausuccesu, sa incérca cu amenintiári, si de acolo apoi inarmárilé fortaretieloru si anecdotele cele multe, despre prepararea atátoru patróne, cu cari soldatii prussiani sa tintesca in austriaci.

Ideea congressului europénu ori cátu o despretiuescu unii ómeni politici, ea totusi si scóte capulu din candu in candu. Ministrulu francesu de esterne sa se fi esprimatú cátra solulu austriacu si prussianu, ca atátu cestiunea Schleswig-Holsteiniana, cátu si cea româna, fara de unu congressu nu se voru poté deslegá. — Cestiunea escata din diferintiele intre Pap'a si reg. Victoru Emanuilu, sa vede aprópe de deslegare, la ce va contribuí fórté multu acum definitiv'a recunóscerea regatului Italiei si din partea Spaniei. Intalnirea reginei Isabel'a cu Imperatulu Napoleonu nu se demintiesce, ci se modifica intr'atát'a ca are sa fia in Biaritz.

Alegerile in Angli'a suntu pe gatatu si se dice ca au esitu pe partea liberaliloru. Universitatea Oxforoiana s'au purtatú mai neliberatu la alegeri, lasandu pe candidatulu ei Gladstone sa cada. Impregiurarea acést'a se dice ca au castigatu lui Gladstone si mai mare popularitate si fu alesu in alte cercuri.

Insciintiare literaria.

(B a n a t u in díua SS. Petru si Pavelu 1865.

Cu ajutoriulu Imperatulu imperatiloru, si din grati'a bunului Domnitoriu pamentescu ne aventaramu noi gr. orientali români ai Austriei si biserica nóstra la anticulu locu de onóre — ni se redeschisera incuiatele porti ale vechi si venerabilei nóstre Metropolie. O binefacere mare acést'a; — o lacrima mai pucina pe palid'a fatia a româniloru gr. orient. o radia de mangaiere mai multu se revarsa spre multu sventurat'a si trist'a loru biserica; — o caldura divina radica inimelé cele mai desperate si fibrele corpului amortita par'ca

voru sa începa a pulsa mai rapede, mai cu viiciune. — Importantia acestui mare daru o vom cunoște mai bine in celu mai de aproape venitoriu.

Marire și multiamita Ddieului nostru, carele ascultă suspinulu unui poporu intristatu din vecuri! — Onóre și omagiu Imperatului nostru Francis cu Iosifu I., carele nu numai cunoșcú ei și eșecută sentința spiritului tempului, vocea poporului, vocea Jui Ddieu!

Tempulu și istoria in eternu va binecaventá, pre barbati aceia, cari au miscatu tota petr'a și au colucratu cu zelu și cu credința de ajunserámu la met'a dorita; — lucrările lor voru fi pururea cu lauda și cu onóre comemorate.

Totu aceste lucrări apoi și alte cause au staruitu in subscrisulu ide'a și voi'a de a compune o disertatiune, care se arete referintiele și diferentiele Romániloru gr. or. din Austri'a cu Ierarchi'a serbésca dela Carlovitiu s. a. s. a. — Pentru disertatiunea acést'a, carea a potutu dá vre-o 8-9. cóle tiparite s'a deschisu prenumeratiune in 10 și 11. Martiu 1862. in foile nóstre periodice din Transsilvania, nnde s'a disu, ca opulu vá costá pâna le 80-90. cr. v. a. și s'a cerutu unu anticipatu de 50 cr. pentru a poté incepe indata tiparirea. Insciintierea opului s'a acceptatu cu celu mai mare entusiasmu, care inse curendu se paralisá prin anonimitatea auctorului. Spre demolirea acestei recele s'a publicatu in 3. Ianuaria 1863. in „Telegr. Rom.“ ca nu se cere anticipatulu, ci numai subscriserile doritoriloru de a-si cumperá cartea.

Astadi sta lucrulu altfelu. Nen'crederea, indoiel'a și fric'a fia fostu in inim'a cuiva, fia fostu numai in buze, au secatu de odata cu funtan'a lor „anonimitatea“ . . . căci parintele pâna astadi reu nu mai are cauza de a-si ascunde și de acum inainte fetulu sev, temendu-i viét'a și temendu-i sörtea sea propria. . . — Opulu se va dá publicatitiei sub numele auctorului seu . . . și ec'a acum se și insciintieza onor. publicu, cum ca opulu de lun'a trecuta se afla dejá la tipografi'a Archidieceșei nóstre gr. or. din Ardél, de unde ni se insciintia, ca in 4-5. lune, va sa dica pâna la capetulu lui Octobre a. c. va eși tiparitu. Deca neincrederea și celealte doue surori alei ei se voru fi estinsu și asupr'a opului insusi, intielegemu intern'a valóre a materiei lui: atunci le spunemu, ca opulu se va comendá elu insusi bine — reu, in data se va invoi cineva a cel'i cuprinsulu lui, care urméza aci mai in josu. Afara de acést'a arétámu, ca materi'a in decursulu tempului s'a mai intinsu, și mai inavulitu preste totu, dar mai vertosu in sectiunea din urma: despre drepturile Romániloru banátieni, in câtu se crede — cum ni se insciintia ca va dá la 20 cóle, tiparite. — Pretulu opului in momentul de facia nu se poté defige, potemu inse asecurá, ca col'a nu va trece preste 10 cr.

Aceste cercustári indereptatescu pre auctoru a sperá, cum ca toti carturarii románi mai vertosu cei din Austri'a, voru grabi a și cumperá opulu ce-lu pblicámu aci platindu acum inainte 50 cr. v. a. fia care la celu mai aprópe colec-tantu, remanendu restululu a se depune la priimirea opului, iera p. t. DD. colectanti cei numiti in anunciulu din 1. Martiu 1862. și inca acestia: D. Vasiliu Babesiu cojde la Tabu-l'a regia in Bud'a-Pest'a, Domnii Atanasiu Siandoru și Ioannu Rusu Prof. in Aradu, D. Demetriu Iacobescu Protopopu in Me-adi'a, D. Lazaru Tiapu Parochu și Ases. cons in Diorlentiulu-mare, D. Petru Ratiu de Caransebesiu Jude cerc. in Cacova, D. Petru Ned'a Jurasoru cerc. in Ducnecea—suntu cu tóte cu-veninti'a rogati e solicitá, cá cartea acést'a de interesu gene-ralu eclesiastico-natiunalu se strabata pâna și in casele agri-cultoriloru carturari din tinuturile Domnieloru sele și pâna la 1. Septemyre a. c. ami tramite banii adunati impreuna cu listele prenumerantiloru și aceloru ce au datu anticipatulu de 50 cr. și a celoru ce si-au datu deocamdata numai parol'a, ca candu voru priimi cartea, voru plati-o. Din bani voru detrage 10% pentru spesele postale și pentru faticele avute, carea mica rebonificatiune materiala mai adaugemu și ceea a inimei — o multiamita ferbiute, sempiterna.

Pentru comendarea acestui opusculu auctorulu vine a rogá cu tóta umilinti'a și devotiunea pre Escelenti'a Sea Domnulu Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a și pre ceialalti Prelati ai nostri bisericesci Eugeniu H a c m a n u și Procopiu I v a c e i o v i c i u, cum și pre Ilus-trií barbati ai Romanimei: D. Andreiu Mocinide Fo-e n u, D. Georgiu H o r m u z a c h i Vicepresidentu alu Soci-tátiei pentru literatur'a și cultur'a romána din Bucovin'a, D. Georgiu P o p p ' a Comite supremu in Aradu. — De óre-ce cartea acést'a, cautându la interesulu ei generalu romanescu, ar trebui sa tréca preste murii confesiunali și se strabata pre-totindenea, unde bate inima de románu, (eu asiú dori, cá ea sa fia mai ferice cá sorus'a „cele VII vútuti“) asiá subscri-sulu și iea cutezarea de a rogá cu tóta umilinti'a pentru comendarea și impartirea ei și intre fratií gr. cat. cum pre Esce-lenti'a Sea D. Archiepiscopu și Metropolitu gr. cat. Contele A-lesandru Sterca-S i u l u t i u, Domnii Episcopi de aceasi con-

sesiune Dr. Alesandru D o b r ' a și Dr. Iosifu P o p u - S e. I a g i a n u, pre Venerabilulu Capitulu din Dieceșea Armeno-poliei, pre Reverendismulu D. Canonicu etc. Timoteiu C i p a r i u și pre toti binevoitorii. (Va urmá.)

Publicatiuni.

Intru intielesulu §-ului 4 alu statuteloru Reuniunei fe-meiloru románe Membra activa a reuniunei poté fi oricare da-ma va numerá pe fia-care anu celu mai putínu 1 f. v. a. la fon-dulu Reuniunei, și cu atátu mai vertosu acele care-si voru capi-talisá, acea tacsá depunendu la casa odata pentru totdean'a o suma corespundiátoria, dupa care sa se póta trage venitu siguru analogu tacséi ce numera. In anii dintáiu ai insciintierei acestei Reuniuni au numeratu la fondulu ei câte unu capitalu, din care se trage venitu anualu siguru și curatu, între alii și altele urmatorii domni, archipasteri și dómne: 1850.

Zoe I. Iug'a in Brasiovu m. c. f. 100. Stan'a C. Belgasoglu 100 f. Sof'a Br. de L. de Wohlgemuth Sibiu 50 f. Zoe St. Stoic'a, Bucuresci, 40 f. Mari'a vid. Steriu, Brasiovu, 20 f. Mari'a Ioann Branu Capitanitia, Sabiu. 20 f. 1851.

Baronés'a G. Sin'a Vienn'a m. c. 1000 f. Episcopulu Vas. Er-deli, Oradea mare, 100 f. Ann'a Rudolfu Orgidana Brasiovu, 100 f. Constant. Bicu Brasiovu 46 f. 40 xr. Episcopulu Ster-c'a Siulutiu Blasiu, 40 f. Archimandr. Patriciu Popescu, Ba-natu, 40 f. Ecaterin'a Popescu din Lugosiu, 21 f. Carolin'a Dumovitiu din Vienn'a, 20 f. Todoriti'a Balanu, Bucuresci, 20 f. 1852.

Constant. Hormuzache dela mai multe cocóne, care n'au voitu a se numi (298 #) m. c. 1390 f. 66 xr. Episcopulu Andreiu Br. de Siagun'a, Sabiu. 290 f. Iulian'a Mocioni de Foen 260 f. Marele Ag'a Eudocse Hormuzache, Cernantiu, 100 f. Raluca I. S. Gerasimu, Bucuresci, 60 f. Gubernatorulu Principe Ca-rolu de Swarzenberg, Sabiu 50 f. Capitulu gr. cat. Oradea Mare 50 f. 1853.

Cocón'a Elisá G. Sturdza n. Hormuzache dela mai multe cocóne care n'au voitu a se numi (290 #) m. c. 1352 f. 30 xr. Baronés'a Ifigeni'a S. Sin'a, Vienn'a 140 f. 57 xr. 1854.

M a i e s t a t e a S e a E l i s a b e t ' a Imperatés'a Aus-triei (in 8 Iuniu) m. c. 750 f. Preotés'a Mari'a V. Tincu, Versietiu 30 f. Nicolae Nagi, Parochu in Vienn'a 30 f. Georgie Vasili-eviciu, Gul'a in Ugaria 28 f. 1855.

Ecaterin'a G. Ioann, Brasiovu m. c. 222 f. Mari'a Gavrilu Mun-teanu din Brasiovu testati 50 f. Episcopulu Aradului gr. res. Procopie Ivatscoviciu din sum'a adunata de 222 f. 27 1/2 xr. Constantinu Udrea, Lugosiu 20 f. 1857.

Constantinu Hormuzache, (60 galb.) 270 f. 1860.

Archimandr. Patriciu Popescu v. a. 120 f. Mari'a D. Nicolau, Brasiovu 50 f. Barbar'a vid. Crisanu 42 f. 1861.

Episcopulu Vasilie Erdeli v. a. 100 f. 1863.

Iancu Archimandrescu, Brasiovu v. a. 200 f. 1864.

Elen'a Vas. L. Popu escel., Sabiu v. a. 20 f. 1865.

Cristin'a Romanu Capitanitia, Codlea v. a. 20 f.

Pre lângá aceștea sume au intratu in anii trecúti dela mai multe Comune romanesci, precum din Alb'a Iuli'a Zlatin'a, Bistra, Unedór'a, Hatiegu, Orestia, Blasiu, S. Regenu, Boitia, Ruisioru, Resinariu s. a. s. a. sume dela câte 40 f. pâna la câte 200 f. m. c. eara din Bucovin'a venira totu prin staru-intiele ilustriei famili Hormuzache numai in anulu 1851. 1419 f. m. c.

Nu mai prin asemenea caldura și devotamentu fondulu Re-uniunei ajunse in stare de a cresce precum a crescutu, eara administratiunea leala ii asigura esistinti'a și prosperarea lui.

Ne place a crede ca in dilele nóstre inca se voru afla dame iubítóre de omenime și pline de o ambitiune nobila pen-tru stimá secului propriu, care darite dela Ddieu și cu stare materiala mai insemnata, voindu totu odata a scapá și de in-comoditatea de a ingriji pe fiacare anu pentru numererea tac-sei de membre, nu voru lipsi a capitalisá tacs'a cáta numerá pâna acum. Deci se face stimateloru Membre din Brasiovu și districtu cunoscutu ca list'a ce se tramite spre inscriere are doue rubrici, un'a pentru tacs'a anualá, eara alt'a pentru ca-pitalulu tacséi, pentru cá asiá se-si póta alege fiacare mem-bra pe care rubrica va voi; se presupune totuodata, ca membre-le dinafara voru bine voi a compune pentru sinesu totu ase-menea lista. Brasiovu, 19/7 Iuliu 1865.

In numele Comit. Reuniunei femeiloru románe prin Anastasi'a Datcu, Presied. Efrosin'a I. G. Ioann, Cassiaritia.